

VAS ÉS FÉMMUNKÁS

Előfizetési ára: A Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Országos Szövetségének Hivatalos Közlönye
Egész évre 60 Lei, félévre 30 Lei,
negyedévre 15 L, egyes szám 5 L.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Cluj-Kolozsvár, Calea Victoriei 59.
(volt Magyar-utca) — Telefon 981.

Támad a tőke

A világreakció eléggé erősnek érzi magát arra, hogy a támadások egész sorozatát intézze a munkásság forradalmi vívmányai ellen. Munkaidőmeghosszabbítás, bérredukció és a termelés fokozása mindenütt a jelszavuk. A folytonosan emelkedő drágaság által agyonsanyargatott munkásságból *alacsonyabb bérért több termelést és hosszabb munkaidőt kívánnának kisajtolni.* Óriási méretű kizárások és sztrájkok bizonyítják külföldön mindenütt a normális gazdasági helyzet megbomlását. A munkásság mindenütt gigászi küzdelmet folytat a tőkésék azon törekvése ellen, hogy az általuk és az ő érdeükben felidézett világmészárlás általi gazdasági leromlás következményeit az anélkül is roskadásig terhelt vállalkozóknak rakják.

Százezrek élete és egész munkásgenerációk egészsége nem érdekli a magas profitot minden áron biztosítani akaró tőkét. Az osztályharc soha erősebben nem tombolt Európa vérző testén, mint a mai megbomlott gazdasági „rendben.”

Nálunk a mi tőkésünk sem akarnak elmaradni és külföldi kollegáik gyalázatos példaadását követve, azokat tulszárnyalják kapzsiságuk által. Sokszorosan megnagyobbítva akarnak minden terhet a munkásságra rakni anélkül, hogy a külföldi munkástestvéreink által kiharcolt előnyöknek csak a látszatáról is tudni akarnának. A tulórákra járó százalék redukálásával és azoknak kötelezővé tételével a 8 órai munkaidőt szeretnék meghosszabbítani. Érdem szerinti fizetésekről szavalnak dicshimnuszokat akkor, amikor érdemtelenül élvezik a munkásaikból kisajtott hasznot. Az élelmiszerek rohamos drágulását a munkásság vállaira akarják rakni azáltal, hogy ott, ahol eddig szokásban volt az élelem kedvezményes áron való adása, azt eltörölni, illetve megváltani akarják, indokul hozva fel a mai gazdasági viszonyok *normális* voltát? Ugyanakkor a munkaidő meghosszabbítása érvéül a gazdasági viszonyok *abnormális* voltával hozakodnak elő.

Több profit, alacsonyabb bér és rabszolgarendszer az ő titkos vágyuk mindenütt és csakis a munkásság szervezetsége, öntudatos fegyelme és kitartása akadályozhatja meg gyalázatos óhajaik teljesülését.

Küzdelmes év, nehéz napok következnek a romániai vasmunkásság összeségére, de az a tudat erőt kell kölcsönözzen minden egyes szaktársunknak, hogy saját magunk és gyermekeink jövője forog kockán és az egyszer elveszített vívmányt nehezebb lesz majd visszaszerezni, mint most harcok árán is megtartani.

Kohómunkások nemzetközi értekezlete Kölnben

III.

Áttérve a napirend következő pontjára: A kereskedelmi egyezmények, európai vaskartell és munkásosztály, a következő helyzetismeretet adja az előadó:

Disman Róbert szaktárs: Igen fontos Európa valamennyi államára a munkamegosztás keresztülvitele olyan értelemben, hogy mindenki a lehetőség szerint hozzájáruljon a szükségletek előteremtéséhez, aminek főfeltétele a mesterséges határok lerombolása és az együttműködés bensőségebbé tétele. Az egyes államok kereskedelmi politikáját nem szabad egyes rétegek hasznára berendezni. Nem szabad egyik állam árujára a másik államtól szabadkereskedelmet követelnie, de sajátmagának védvámokat föllátni. Jelenleg azonban mindenhol kétszínű kereskedelmi politikát üznek. Az európai vaskartellben a vasiparosok nemcsak kereskedelempolitikai előnyökre törekednek, hanem a munkásosztály ellen erősebb hatalmi eszközöket kovácsolnak.

Ha a kartell végleges dolog lesz, úgy azt minden állam vasmunkássága bérmozgalmak és sztrájkok formájában fogja megérezni. Ezzel az alkalommal a vállalkozók mutatják nekünk, miben rejlik az európai fémmunkásság szervezeti gyöngesége. Szövetségünkben hiányzik a bensőséges nemzetközi együttműködés. Egyik állam a másiktól úgy szellemileg, mint szervezetenként tulságosan távol esik. A proletárgondolkodást tulságosan elnyomja a vállalkozók által fizetett sajtó. A munkásság vezetőinek úgy a műhelyekben, mint nyilvánosan is arra kell törekedni, hogy a munkásságnak a helyes gondolkodás és cselekvés útját megmutassák. Különösen vonatkozik ez azokra, akiknek hivatása, hogy ezen konferencia szellemét és törekvéseit az egyes államokba elvigyék, kötelességük hatalmi eszközök megajvitása érdekében annál is inkább mindent elkövetni, mert a közelgő veszélyt mindenki látja.

Müller (Hattingem). Kétségbevonja, hogy a kereskedelmi egyezmények előnyt biztosítanak a munkásság részére. Szerinte sokkal fontosabb és hasznosabb a munkások egységes frontjának megteremtése. Az előadó egy hasonló értelemben fogalmazott határozati javaslatot nyújt be.

Stein Viktor (Ausztria). A munkásság elvárja, hogy ez a konferencia behatóan foglalkozzék a nemzetközi vaskartell kérdésével. A gazdasági fejlődés fontos történelmi mozzanatait éljük. A munkásság ellenségei az egész világon az átcsoportosulás stádiumában vannak. A világháború kísérlet volt a kapitalista ellentéteknek gyilkolás és rombolás általi kiegyenlítésére. Ezt a célt — természetesen — nem érték el. Most a cél keresztülvitelét más uton, átcsoportosulással kísérik meg. Mindezen kísérletek nagy nehézségekbe ütköznek, mivel a gazdaság súlypontja Északamerikába toldott és egy egész csomó állam a háború alatt új ipart teremtett, miáltal az európai ipartól függetlenítték magukat. Ezeket a nehézségeket most Európában eltrüszösödés és kartellek útján igyekeznek legyőzni, amit józan szemmel kell kivizsgálunk. A világháború második akta most játszódik le. A kapitalizmus egyetlen istenének, a profitnak biztosításáról van szó. Ez a kérdés adja meg a vaskartell nagy jelentőségét. Ezt kell a munkásokkal megérteni és erre kell figyelmüket fölhívni. Ami Európában ezidőszent játszódik, kísérlet aziránt, hogy amit a háború a győztes államoknak nem hozott meg, most nyerjék el.

Hodge (Angolország). Egy szónok az előbb azt mondta, hogy a kérdést osztályharc alapján oldjuk meg. Ha ez lehetséges volna, úgy e konferencia teljesen fölösleges lenne. Ily módon az ügyet, amely miatt most tárgyalunk, nem lehet elintézni, különösen a mai időkben nem, amidőn olyan nagymérvű a munkanélküliség. Mi angolok, azt hisszük, hogy az egyes államok között fönnálló vitás kérdések a fönnálló határok lerombolásával és a szabadkereskedelem útján enyhíthetők.

Kargl (Troisdorf) A világháború az európai iparnak csupán egy számottevő exportterületet hagyott meg: Délamerikát. A német nehévasipar gyarmatjainak nagy részét azelőtt a hadsereg és a hajóhad részére szállította. Ma ez a fogyasztó nem létezik, ezért tehát újabb külső fogyasztókat kellett keresni. A külső utat azonban a védvámokkal elzárják, amivel arra késztetik a külföldet, hogy ugyancsak gondoskodjék védvámok föllátnásáról.

A küldöttek nagy részének hozzászólása után, a konferencia elfogadta a következő javaslatot:

Egy évtizeden keresztül az európai gazdaság és kultúra a népek egymást gyilkolása és a gazdasági harc által megrendült és zűllésnek indult. Európa újjáépítése még mindig egy nem teljesedett követelés. Csupán akkor lesz ebből valóság, ha az államok között komoly és becsületes politikai és gazdasági együttműködés valósul meg. Minden ország kapitalistáinak egy a célja: megtartása és emelése profiljuknak és politikai és gazdasági hatalmuk kiszélesítése. Részükről a jelen időben két téren mutatkozik nagy veszély a néperdekekkel szemben: a kereskedelmi politikát és a nemzetközi vaskartell akarják érdekeik eszközzé tenni. Ezért a munkásságnak követelnie kell azt, hogy a kereskedelmi egyezmények a *szabadkereskedelem* alapelvei szerint köfessenek meg. A védvámok éppen a szegények és védtelenek létfenntartását nehezítik meg. Védvámok az országon belül az árak emelkedésére vezetnek. A védvámok, főleg a nehévasiparra vonatkozó, kihatással vannak az összes iparágakra, megterhelik az árut és végeredményben a nagy tömegek megterhelését jelentik.

Minden országban követeli a kapitalizmus a védvámokat és mindent a kormányok meghajolnak e követelések előtt; a kereskedelmi egyezmények tárgyalásánál a nagytőke érdekképviselei a kormányok tanácsadói. Szükséges ez ellen az egyoldalú rendszer ellen szembeszállni és követelni, hogy a szervezett munkásság képviselői is bevonassanak ezekbe a tanácskozásokba. A kapitalisták még egy magán védvámrendszert is terveznek, a nemzetközi vaskartell által, melynek létrejöttével a világ vasérclepei felosztva és monopolizált aipon lesznek bérheadva. Ezzel is óriási megdrágulása a nyersanyagoknak előállna, minek kihatása lenne az egész iparra és egész országok munkásosztályának rabszolgaságba való sülyedését jelentené.

Szükséges tehát idő előtt a közvéleményt fölvilágosítani ezen kapitalista tervek és szándékok fölől, hogy ennek megakadályozása megtörténhessen. Még van idő és lehetőség arra, hogy megfelelő törvényekkel az egyes államok ezt megakadályozzák.

És itt is, mint a kereskedelmi egyezményeknél, szükséges, hogy e törvények elkészítésében a szakszervezetek közreműködjenek.

Az állami kereskedelmi politika ellenőrzése.

és a kapitalizmus nemzetközi koncentrációs törekvéseinek ellenőrzése fontos feladata úgy az államoknak, mint a szakszervezeteknek.

A javaslat egyhangú elfogadása után, az elnökség tagjainak részéről történt lelkesítő fölshóllalások után, a konferencia véget ért.

Tettek és nem hangzatos üres beszédek

Azokról a munkásintézményekről, amelyekkel egy ország vagy tartomány munkássága rendelkezik, azonnal meg lehet állapítani az illető munkásság kulturfokát, szervezettségét, szolidaritását és áldozatkészségét. Hisszük, hogy az alábbiakat közölve, reális szolgálatot teszünk nemcsak a resicai munkásságnak, hanem az ország összes munkásságának, akik szép és jó példákat fognak tudni meghonosítani a szakszervezeteikben.

Az alábbiakban foglalkozni kívánunk a resicai munkásság gazdasági, kulturális és sportintézményeivel. A gyakorlati szervezkedési rendszert pedig a következő cikkünkben fogjuk kimutatni.

A sport és a munkáskultúra

A sport- és a dalárdaosztály a vasmunkás-csoport kebeléhez tartoznak, külön alapszabályaik nincsenek, ezek a szakszervezeti törvény alapján állítottak föl.

Úgy a sport, valamint a dalárda elnöke, a mindenkori csoportelnök.

Mind a két osztály főnntartásáról a csoport gondoskodik.

A dalárdaosztálynak nincsen külön pénztára, minden mulatságból eredő netto bevétel a csoport pénztárába folyik be.

A sportosztálynak van ugyan külön pénztára, de kötelessége minden hónapban megtenni az erkölcsi és anyagi jelentését a csoport vezetőségének.

A munkásgyűlések megkezdésekor előadott dalok, a munkások által rendezett munkás-szindarabok játssza, mulatságok rendezése lehetővé teszik a munkásnak, hogy magánidejét is a munkástársai között kellemesen töltsse el és ezáltal a burzsoázia befolyásától teljesen szabadok legyenek.

Mind a két osztály népszerűségnek örvend a munkásság körében és büszkeséget jelentenek, mert ezáltal a munkásság megmutatja, hogy a sport és a kultúra terén is fel tud mutatni olyan eredményeket, mint akármelyik társadalmi réteg, tehát ezen két osztály működése könnyen megcáfolja azt az évszázados hazugságot, hogy kétféle emberiség létezik.

A sportosztály megnyerte a múlt évi, ezen vidék válogatott labdarúgóversenyét.

A dalárdaosztály büszkesége abban emelkedik ki, hogy a szindarabok előadása terén magasabb kultúrnívón állanak, mint a többi kultúr-szövetségek.

Az utolsó időkben nemcsak a munkások látogatják ezeket a színházi előadásokat, hanem az itteni intellektuális rétegnek egy számottevő része is.

A próbaidő alatt alkoholt fogyasztani tilos, valamint tilos a dohányzás is.

Ami ezen osztálynak a pénzügyi helyzetét illeti, mondhatjuk, hogy jövedelemmel dolgozik. 1920 november havától, vagyis a megalakulásától kezdve mostanig kétszer nagyobbította meg a szintpadot és a termet, hogy alkalmassabbá tegyék, 4 évi működés alatt 250.000 lejese lettárral rendelkeznek.

Nyáron a dalárda kirándulásokat is rendez. Bocsa-Montanán kétszer rendeztek mulatságot és a netto jövedelmet a boccai csoport könyvtára javára fordították.

A Resica közelében fekvő Domán-község bányászai is megalakították a dalárdájukat a resicai dalárdaosztály erkölcsi és anyagi segítségével. Május 1-én ez a dalárda a szervezett munkássággal egyetemben Resicára jött, hogy együttesen ünnepeljék meg ezt a napot.

Aninára szintén kirándult a dalárdaosztály és ott egy szindarabot adott elő. Az aninai csoport és dalárda méltóképpen fogadta vendégeit és egy pár hónap leforgása után az aninai dalárda is megtisztelte a resicaiakat, akik hasonló fogadtatásban részesültek. A dalárdaosztály tagjai saját elhatározásukból 5 lej havi járulékot fizetnek utazási alapra, hogy ezáltal

is részben tehermentesítse a csoportot.

A szindarabokat a tagok sajátmaguk tanulják anélkül, hogy színészt vennének igénybe, az oktató pedig egy zenetanár, akit a dalárda fizet. Általában az összes szintpadhoz szükséges munkálatokat a tagok végzik, sőt a szükséges kosztümöket is a szaktársak feleségei csinálják minden díjazás nélkül. Azáltal, hogy leányoknak is van szerepük a szindarabok előadásánál, vonzalmai éreznek a családok is a dalárdaosztály iránt és ezen keresztül a csoport iránt. Természetesen ezek a dolgok sem folynak nehézség nélkül, azonban a szép példának mindig megmaradnak a hatásai.

A sportosztály később lett megalakítva, 1923. év tavaszán és ennél fogva több nehézséggel kell megküzdnie. A burzsoázia sportszövetségeiben meghonosult rossz szokásokat, a mérkőzés utáni mulatozásokat nehezen lehet kiküszöbölni.

Ami a pénzügyi helyzetet illeti, nehezebben lehet megoldani, mint a dalárdaosztálynál. A különböző sportfelszerelések: bakancsok, ingek, nadrágok játssza közben folyton rongálódnak, azonkívül a mérkőzésre hozott idegen csapatok költségei sokszor olyan nagyok, hogy a mérkőzés bevételei ezt nem fedezik. A háború előtt a sportszövetségek 50 százalékos vasuti kedvezményben részesültek, most ezt a kedvezményt ismeretlen okokból eltörölték, ez a körülmény azonban lényegesen csökkentené a kiadásokat.

A resicai munkásotthonok

A csoportnak van egy saját háza a Principesa Elisabeta-utcában. A háznak megfelelő terme van szintpaddal, vendéglővel, itt tartják a gyűléseket és a mulatságokat. A ház értéke, beleértve a leltárt, hozzávetőlegesen 5 millió lej.

Ezenkívül két munkásotthon van még, ezek a Munkásotthon Rt. tulajdonát képezik, az egyik a Bulevardul Regina Maria 23. szám alatt, itt van elhelyezve a csoport irodája, a könyvtár, a párt, az építőmunkások, famunkások, szabók, a Sportklub, a Vasmunkások Betegsegélyző Szövetsége, továbbá a befizetések is itt történnek.

A könyvtári könyvek száma közel 2000, román, magyar, német és szerb könyvek. A múlt évig minden csoportnak külön könyvtára volt, most egyesültek és egy közös könyvtárt csináltak. Itt is vannak játékszerek, sakk, biliárd stb., amelyek a tagok rendelkezésére állanak.

Az olvasóteremben az ország összes munkáslapjai megtalálhatók, ezenkívül a prágai szocialista párt lapja is még tervebe van véve több külföldi lap megrendelése is. Ennek az Otthon-épületnek az értéke a bukaresti árak szerint 6 millió lej.

A második ház, amely szintén a Munkásotthon Rt. tulajdona, a Principesa Elisabeta 52. szám alatt van, a szakszervezetek helyiségei itt voltak 1923 március haváig.

Itt két üzlet van bérbeadva, amelyek nem a szakszervezet tulajdonát képezik, továbbá itt van a munkások temetője egylete, a ház értéke kb. egyenlő a fentemlített ház értékével.

A Munkásotthon R.T. megalakult egymillió ötszáz ezer lej alaptőkével és azzal a céllal, hogy egy hatalmas Munkásotthont építsenek. Amíg a tőkét össze bírták gyűjteni, a drágaság emelkedése az igazgatótanács számításait keresztülhúzta, jobbnak látták tehát két kisebb háznak a megvásárlását, a fenmaradó összeget kölcsön bocsátották azoknak a tagoknak, akik építkezni akartak. Ennek a „Munkásotthon“-nak a részvényesei a helyi csoportok és ezek tagjai. Azt hisszük, fölösleges ezekhez kommentárt fűzni, mert a fentiek eléggé bizonyítják, hogy mindezeket az eredményeket a resicai munkásság csak a komoly szervezkedés alapján érte el.

Ezt lehet nevezni „*positiv alkotásnak*“.

Figyelmeztetés! A központi litkarság tapasztalja, hogy egyes csoportoknak a havi elszámolási ivén feltüntetett heti járulékok nem egyeznek a negyedévi ellenőrzési ivben befizetett hetek számával. Ezért felhívjuk a csoportpénztárosokat, hogy havi elszámolásaikat mindig az ellenőrzési iv alapján készítsék el, mert különben az esetleges hiánnyal a csoportot fogjuk megterhelni. Ugyancsak figyelmeztetjük a csoportellenőröket is, hogy a havi elszámolások ellenőrzése alkalmával erre különös figyelemmel legyenek.

A munkaügyi miniszter ur figyelmébe!

Hogyan élnek a leszezi üvegesmunkások

Mint a legtöbb üvegyárban, úgy itt is az üvegesmunkások a legsötétebb nyomorban élnek. A munkaadó, hogy profitvágyát kielégítse, a munkásságot és ezek családjaikat a régmúlt idők rabszolgáihoz hasonló rabszolgaságban tartja. A gyár felé haladva, amikor a folyó hatalmas hidján keresztülhaladtál, egy meredek ut áll előtted és ennek a háta mögött fekszik a büszke régi gyár, amely annyi üvegesmunkás-generációnak a vágóhidja volt.

Azok a szerencsétlen üvegesmunkások, akiket a boldogtalan sors idesorolt, hogy a mindennapi kenyeret megszerezzék maguknak, életükkel és egészségükkel fizetik meg ezért. De nem csak ők, hanem a családjaik is, ellenben a Neigerok és társai óriási vagyonokat harácsolnak össze.

A meredek ut körül látni lehet a hosszú sor alacsony raktárakhoz hasonló házakat, amelyekbe a levegő be nem hatolhat és amelyekben az összeszorult kevés levegő is tele van mérges gázokkal, ezekben laknak a *leszezi rabszolgák*. Ezek a házak a tuberkulózisnak és az emberi elfajulásnak főfészkei.

A csiszoló műhely egy alacsony barakból áll, melyből a legelemibb egészségügyi berendezések is hiányoznak. A gyáros műsem törődik mindezekkel, neki az a fontos, hogy évről-évre milliókat és újból milliókat tudjon kipereselni a munkásosztály bőréből.

Maga a műhely, ahol az üveget fújják, a szó legszorosabb értelmében nem más, mint a *halál tanyája*, melyet még gnyóból sem lehet műhelynek nevezni. Itt tengődnek a 8-10 éves sovány, vézna gyermekek olyan légkörben, amely tele van füsttel és embertől mérges gázokkal. Ehhez még hozzájárul a hatalmas hőség és ilyen körülmények között keresik meg a mindennapi kenyeret. És amíg a munkaadó gyermekei a szabad mezőn és szabad levegőn játszadoznak, addig ezek a szerencsétlen páriák a küzdelmes munkával megszerzett minden darab kenyeret könnyeikkel áztatnak meg.

Lehet e hát akkor csodálkozni, ha a leszezi és Moldova minden üvegyárának munkásai már 30 éves korukban öreg emberek és fizikailag tönkrementek? Miért csodálkoznánk, mikor tudjuk, hogy ezek a munkások már hat éves koruk óta üzik az üvegfúvás nehéz mesterségét éppúgy, mint ahogy a mai gyermekek teszik ezt.

Gondolkozzunk csak, milyenek lesznek a jövőben majd ezeknek a gyermekeknek gyermekei ilyen körülmények között. Egész határozottan ezek a gyermekek elkorcsosult alkotások lesznek, akiknek a kinézése az állathoz fog hasonlítani.

Hol van a közegészségügyi miniszter? Mit csinálnak az ügynökei és betegápolói? Hol van a munkaügyi miniszter? Mivel foglalkoznak a munkaügyi inspektorátusok, akiknek hatáskörébe tartoznak az ipari üzemek ellenőrzése?

Megkérdeztük most a munkaügyi minisztert, kapott-e a bacol inspektorátustól erre vonatkozó jelentést. Ha nem kapott, arra kérjük, hogy egy kicsit érdeklődjön, ha pedig kapott jelentést, miért nem intézkedik, hogy az ilyen üvegyárak ne csak a milliók zsebrevágására, hanem a munkásság egészségére is fordítsanak gondot.

Felhívjuk a munkaügyi miniszter ur figyelmét arra is, hogy az összes moldovai üvegyárak hasonlóak a leszezihez. Továbbá, hogy az üvegyári munkaadók legtöbb esetben a hatósági közegeket használják fel arra, hogy megakadályozzák a munkások szervezkedését és szakszervezeteik felállítását.

Ha a miniszter ur nem kapott még információt a leszezi üvegyári munkáslakások helyzetéről, úgy arra kérjük, küldjön ki egy delegátust, aki személyesen fog meggyőződni arról, hogy milyen lakásokban laknak azok a rabszolgák, akik folytonosan hajják a zsiros hasznót.

Egyelőre ennyit. Még vissza fogunk térni erre mindaddig, amíg intézkedés nem történik.

Figyelmeztetés. A cluji helyi csoport vezetősége figyelmezteti Fekete Emil lakatos szaktársat, hogy a differenciális kötelezettségének haladéktalanul tegyen eleget, mert ellenkező esetben az ügye nyilvánosság elé lesz hozva.

Sztrájkolnak a kolozsvári vasasok

A kolozsvári Junász-gépgyár és vasöntőde, az „Energia” (Telefongyár), valamint a Simonfi-gépgyár munkássága május 26-án sztrájkba lépett, hogy a tőkés tulajdosai ellen védekezni tudjon. Hosszabb idő óta folyó tárgyalások előzték meg a sztrájk kitörését, de mert a tőkés kivánságai annyira túlzottak voltak, hogy azok elfogadása teljesen lehetetlennek bizonyult, így a munkásság sztrájkba kényszerült, hogy jogos érdekeit megvédelmezhesse. A fent jelzett gyárak igazgatóságai április hó 30-án felmondották a május 15-én lejárt kollektív szerződést és az új szerződés tervezetükben az akkordrendszer bevezetését, a korszerűtlen bérkategóriák eltörlését akarták keresztül erőszakolni. Tervezték egyik pontjában azt kívánták a kollektív szerződésbe bevenni, hogy a munkást csakis a ténylegesen megdolgozott munkájáért fizetik. Ezen pont elfogadása az évenkénti fizetéses szabadság és május 1-eltörlését jelentette volna, az üzembiztos miatti munkaidővesztés megfizetése, valamint az ünnepek előtti fizetéses délutánok eltörlését is.

A tulajdosokra az eddigi 50 százalékos többlet helyett első ízben 10 százalékos ígérték, érvelve azzal, hogy ez Temesváron is úgy van, később látva a munkásság erős ellenállását a műhelyekben, valamint a tárgyalóbizottság ragaszkodását, a régi pont változatlan fentartásáért 20 százalékra kívánták az első két tulajdosra díjat redukálni.

A munkaadói tervezet heti 48 tulajdos után az első 12 tulajdosra kívánta bevezetni a 20 százalékos pótdíjat, mely rendszer szerint a munkás kényszerű hiányzás esetén megszokottá dolgozhatott volna tulajdosdíj nélkül, azaz a 8 órás munkaidő csak papíron maradt volna.

A cluj-i városi vízművek kollektív szerződése

Április hóban járt le a városi vízmű és vízműtelepen dolgozó munkások kollektív szerződése. Több tárgyalás után a Munkügyi Inspektorátus előtt sikerült megkötni az új kollektív szerződést, amelyek szerint a kisebb fizetésű munkások 15%-os, a nagyobb fizetésűek pedig 10%-os béremelést kaptak. A tulajdosok díjának a fizetés az első órától kezdve 90%-kal, vasár- és ünnepnapon munkák 100%-kal lesznek felül-díjazva. Egy év után egy heti fizetéses szabadság. A bizalmi-rendszer teljes elismerése. Két havonkénti bérrevizió, a két havonkénti bérreviziónál az eddig érvényben levő 5:3 kulcs megváltozott 5:4 arányba, ami lényeges eredmény. A kollektív szerződés egy évre lett megkötve. A tárgyalásokon a munkásokat Vezendi, Schmidt, Pestean, Miron és Bruder szaktársak képviselték.

Bérmozgalom előtt

A cluj-i városi villanymű és telepein dolgozó munkások kollektív szerződése június hó 15-én jár le. A munkások a megtartott értekezleten elhatározták, hogy a kollektív szerződést felmondják.

VEGYIPAR. A cluj-i Heinrich-szappangyárban dolgozó munkások és munkások kollektív szerződése június hó 30-án jár le. — A legutóbb megtartott vegyipari szakmai gyűlésen elhatározták, hogy a kollektív szerződést felmondják, mely alkalommal az új kollektív szerződésbe több újításokat kívánnak belefoglalni.

SZERELŐVÁLLALATOK és a kisiparban dolgozó munkások kollektív szerződése június hó 15-én jár le. Bérmozgalmak végett vas- és fémpari munkások részére a további intézkedésig Cluj szigorúan kerülendő.

NEMES FÉMPAR. A cluj-i Ékszerdrugyárban dolgozó munkások és munkásoknak az érvényben levő kollektív szerződésük értelmében a béreik revízió alá került és ennek értelmében május hó 15-től kezdődőleg 6 1/2%-os béremelést kaptak.

Vasassztrájk Csernovicban

A csernovici gyermekocsigyárban dolgozó szaktársaink kollektív szerződésük iránti kérést terjesztették a munkaadójuk elé, melyre válaszképpen a nyolcórás munkaidőt akarta a munkaadó eltörlőni olyformán, hogy napi két tulajdos

követelt a munkásoktól minden százalék nélkül. Harmadik szaktársunk sztrájkba lépett, hogy a munkaadót jobb belátásra bírják. Három napi sztrájk után 8 órás munkaidő biztosításával kollektív szerződés jött létre és így a mozgalom szaktársaink győzelmével befejeződött.

Bértárgyalás Aninán

Az aninai vasmunkásság az oltani hányamunkássággal egyetemben, közös memorandumban 25 százalékos béremelést kért, tekintettel arra, hogy már két év óta egy bányaváltást sem kaptak. Az igazgatóság a kért béremelés helyett az eddig kedvezményes áron kapott élelmiszerek pénzbe való megváltását akarta a tárgyaláson keresztül vinni.

A bányákba való le- és felszállási időt pedig nem akarják rendes munkaidőre beszámítani és ez által 9—10 órás munkaidőre szeretnék kényszeríteni a munkásságot. Minimális munkamennyiség meghatározását akarta az igazgatóság a szerződésbe venni, anélkül, hogy a minimális munkabért biztosította volna. Hosszas tárgyalások után a kollektív szerződés pontjai nagyrésztében megegyeztek, a fennmaradó pontok pedig döntőbíráskodás alá kerültek.

Itt jegyezzük meg, hogy eddig a munkügyi miniszter és közegei azt mondták, hogy az U. D. R. üzemek nem tartoznak a 16. § alá, ma pedig, mert félni lehet a végsőig elkeseredett munkásság méltó felháborodásától, az üzemet kötelező döntőbíráskodás alá tartozónak jelentette ki egy újkeletű munkügyi miniszteri rendelet.

A munkásság bírói uton fogja megállapítását kérni annak, hogy tényleg kötelező döntőbíráskodás alá tartoznak-e az U. D. R. üzemek, vagy nem, mert ha az üzemeket tényleg a 16. § alá tartozónak mondja ki végsőfokon is a bíróság, úgy az eddig szokásban volt tömeges munkáselbocsátásoknak sem lehetett törvény szerinti helye.

A gyéresi szeggyári munkások közgyűlése

Az események azt igazolják, hogy a munkásság jobb sorsa mindig az erőviszonyoktól függ.

Ereje pedig csak ott lehet a munkásnak, ahol meg van a jól kiépített szervezete. Ez a feltétel hiányzik a gyéresi szeggyári szaktársaknál és ennek tudható be, hogy az ottani viszonyok kimondhatatlan rosszak. Minden munkás és munkásnő érzi a nyomort, amelyben sanyalódik. Mindenki panaszkodik rossz sorsa felől, de senki sem látja meg, hogy ez a nyomorúság a szervezetenlenség csirájából származik.

Ezek a munkástársaink, legnagyobb része, sorsuk jobbrafordulását nem a szakszervezettől, hanem az igazgatóság kegyes jóindulatától várják. Egy keserű csalódás új atmoszférát teremtett a munkásszivekben és belátták a 24 ik órában, hogy a 8 órás munkaidő biztosítását, a gazdasági, kulturális és szociális érdekeik megvédését nem az igazgatóság kegyes jóindulatától, hanem csakis a jól kiépített szakszervezettől lehet várni, éppen ezért nagyon látogatott közgyűlést is tartottak, melynek lefolyása remélni engedi, hogy a szeggyári munkásságra is jobb napok virradnak.

Május hó 21-én d. u. 5 órakor nyitotta meg a közgyűlést a csoport elnöke Santimlereanu szaktárs, rámutatva azokra az okokra, amelyek a munkásságot ilyen nyomorba taszították. Szövetségünk részéről Rusu szövetségi titkár és Téglás kerületi titkár szaktársak vettek részt a közgyűlésen.

Rusu szaktárs román és magyar nyelven kifejti az osztályharc elvét, Téglás szaktárs szervezkedésre szólítja fel a szaktársakat, ha tényleg azt akarják, hogy a közeljövőben pozitív eredményeket tudjanak elérni.

Völgyi szaktárs számokkal bizonyítja, hogy milyen nagy profittal dolgozott a gyár és ez a profit nem más, mint a munkásság véres verejtékének a gyümölcse.

A közgyűlés egyhangulag elhatározta, hogy a legrövidebb időn belül megkezdik a szakszervezet kiépítését és e célból megszavazták a járulékonként 2 lejés titkári járulékot.

Az új vezetőségbe a következő szaktársak lettek megválasztva: Elnök Schönauer József, alelnökök: Cămpian Ilés, Muntean Teodor,

pénztáros: Völgyi István, másodpénztáros: Vanberger Sándor, ellenőrök: Deac Axente, Sirb Joan, jegyző: Ursu Dionisie, póttagok: Fazakas Ferenc, Kerekes Albert, Ardelean Vasile, Matzer Vendel.

Rendkívüli közgyűlés Dicső-szentmártonban

1925 május hó 3-án tartott rendkívüli közgyűlést a dicső-szentmártoni csoportunk, melyen az Országos Szaktanács részéről Pirovszki, a Szövetség részéről Rusu szaktársak vettek részt.

Dél előtt 9 órakor nyitja meg az ülést Cămpian elnök szaktárs, röviden ismerteti az okokat, amiért a közgyűlést össze kellett hívni.

A pénztári, ellenőri és könyvtári jelentéseket a közgyűlés egyhangulag tudomásul veszi, egyúttal megadja a felmentvényt a régi vezetőségnek. Miután megválasztják a kandidálóbizottságot és a korelnök szaktársát, Pirovszki kiküldött szaktárs vázolja hosszasan a romániai munkásmozgalom múlt és a jelenlegi helyzetét. Rusu szaktárs román nyelven ismerteti a szakszervezetek jelentőségét. Az új vezetőség választásának eredménye a következő: Elnök Jonás Péter, pénztáros Schafranek, másodpénztáros Erdélyi, jegyző Berki Elemér, ellenőrök Fülöp András, Keresztesi János, választmányi tagok Kovács Mihály, Dorszki, Hanc Simion, Uravuska I., könyvtárnok Antal Imre és Udvar János szaktársak. A közgyűlés hosszasan foglalkozik Menyec szaktárs ügyével. Róza szaktárs hosszasan és tárgyilagosan kifejti azokat az indokokat, amelyek arra kényszerítették a vezetőséget, hogy Menyec szaktársat kizárják. Hosszas vita után Pirovszki szaktárs javaslatára a közgyűlés arra az álláspontra helyezkedett, hogy Menyec szaktárs igényjogosultságát bizonytalan időre felfüggeszti, de ha a jövőben a vezetőség látni fogja, hogy Menyec szaktárs megváltoztatja eddigi álláspontját, úgy tovább megmaradhat a szakszervezet katonájának, ha pedig tovább is azt a magatartást tanúsítja, amit a múltban, úgy a vezetőség végérvényesen kizárhatja a tagok sorából. Jonás elnök szaktárs záró szavaiban ismerteti a vezetőség jövő programját.

Vasipari munkások kizárása Csehszlovákiában

14.000 vasipari-szervezett munkás áll bérharcban Csehszlovákia német ipari területén. A drágaság emelkedése kényszerítette ezen terület ipari munkásságát arra, hogy 20 százalékos béremelést követeljen a kollektív szerződés előzetes felmondásával. Ennek ellenére, hogy a munkáltatók 1922 óta 40 százalékkal csökkentették a munkabéreket, mialatt a drágaság 25 százalékkal emelkedett, visszautasították a munkások követeléseit. A szervezet többször megkísérelte a békes megegyezést, de a munkáltatók egyezkedésre nem hajlottak. Április elején 5 üzem munkássága sztrájkba lépett. Erre a munkáltatók 90 üzemből 8000 munkást kizártak. A sztrájk első hetében sikerült két üzemben megegyezésre jutni 15 százalékos béremelés alapján, a többi üzemben azonban változatlanul tart a harc.

A graszlíci hangszerüzemben is elutasították a munkások követelését, minek következtében a munkásság itten is bérmozgalomba lépett. Ebben az üzemben a munkásság legnagyobb részének ma is alig 350 ckorona órabére van. Érdekes megemlíteni, hogy a kisiparosok teljesítették a béremelést és csak a nagyüzemek zárkoztak el előle. Ezekben a bérmozgalmak 4 hét óta tart.

Északcsehszlovákiában is vannak bérharcok, mivel ezeken a területeken is nem lehetett megegyezni. A munkáltatók mindössze 1 és fél százalék béremelést voltak hajlandók megadni, amit a munkások nem fogadtak el és így kényszerítettek sztrájkba lépni.

Ezeknél a bérmozgalmaknál kitűnt, hogy a munkáltatók az utóbbi években tervszerűen kiépítették védelmező csoportjaikat, a nemzeti szocialisták sarga szervezete alakjában. A munkáltatók ragaszkodtak ahhoz, hogy a tárgyalásokon ezek is résztvegyenek, ami a munkáltatók előnyére vált, mert minden feltételüket elfogadták. Sőt azzal fenyegetődztek, ha a nemzetközies nem fogadják el az eléjük terjesztett feltételeket, sztrájkőrökké lesznek. Ámbar a munkáltatók minden eszközzel azon vannak, hogy a mozgalmat letörjék, a munkásság állja a harcot. A sok munkáltatói molesztálás azonban nem hogy elcsüggesztené, hanem még inkább fokozza a munkásság harci elszántságát, amely tudja, hogy ebből a harcból csak győzedelmesen szabad kikerülnie.

Köszönetnyilvánítás. Alulírottak ezúton mondunk köszönetet a cluj-i helyi csoport vezetőségének, valamint mindazon szaktársaknak, akik betegségünk idején anyagilag támogattak. Cluj, 1925. május hó 19.

Mezei István, Szabó László.

Szakmai értekezletek

Cluji soffőr szaktársaink múlt hó 12-én tartották szakmai értekezletüket. A szervezkedés szükségességéről és annak gyakorlati kiépítéséről Rusu szaktárs román nyelven, Bruder szaktárs magyar nyelven beszéltek. Több különféle panaszok elhangzása után az értekezlet a szervező-bizottságot felhatalmazta, hogy a Zsigmond-cégnél (Autobusele Unite) 6 soffőr és több kalauznon esett sérelmekre orvoslást szerezzen. Az eset a következő: A Zsigmond-cég ki akarta tüntetni magát a többi autobusztulajdonos előtt azzal, hogy a május elsejét ünneplő soffőr szaktársainknak megtagadja az április hónap megdolgozott bérüknek a kifizetését azon indokkal, hogy május elsején nem dolgoztak és így neki nagy kárt okoztak, mert május elsején busás keresetre tehetett volna szert. Az ünneplő munkásokat szerette volna kiszállítani a Hója-erdőbe. Lám, lám Zsigmond ur, nem hiába volt bankigazgató, mert csak bevételre szeret, de a megdolgozott jogos munkabérek kifizetése nem. Zsigmond ur szeretne volna a május elsején ünneplő munkásoknak a keservesen keresett fillérjeit zsebrevágni. A 13 700 lei visszatartott fizetésért ügyészünk újján megtettük a kellő lépéseket, hogy törvényes úton hajtsuk be rajta a munkások jogos béreit. Kíváncsiak vagyunk, hogy a jól kalkuláló volt bankigazgató ur ott mivel fogja megindokolni szemérmetlen eljárását. Szerencséje, hogy az autobusok, amelyek felett rendelkezett, már nincsenek a tulajdonában, mert egyetleneg becsületes soffőr és kalauzns sem akadt volna, aki kocsijára üljön.

A cluji bádogos szaktársak május hó 7-én tartották szakmai értekezletüket. Az elnöklő Párai szaktárs üdvözlő a megjelent szaktársakat és kéri a bizalmiférfiakat, hogy a jelentéseket tegyék meg. A jelentések megtétele után hosszabb vita indul meg a műhelyekben történt esetekről. A vita lezárása után az értekezlet elhatározta, hogy minden szaktárs, ha munkanélkülivé válik, azt köteles azonnal a szervezetbe bejelenteni és munkát csak szervezeti közvetítő útján vállalhat. Ügyszintén felhívja a vidékről esetleg ideutazó szaktársaknak a figyelmét arra, hogy kötelesek a szervezetnél jelentkezni. Határozatilag mondatott ki, hogy a bádogosok szakmai értekezletei minden hó első csütörtökjén lesznek megtartva, amelyen minden szaktársnak megjelenni erkölcsi kötelessége.

Figyelmeztetés. A cluji szervező-bizottság figyelmezteti az egyes gyári és műhelyi bizalmiférfiakat, hogy a bizalmi-ülésekre pontosan jöjjenek el, mert a jövőben netalán hiányzó bizalmiakat a szaklapban névleg fogjuk felszólítani kötelességük teljesítésére.

Százezer munkás kizárása Dániában

Százezer munkást zártak ki a dániai munkáltatók, hogy a mutatkozó drágaság dacára bérredukciót eszközöljenek. Hosszu küzdelem után jutottak idáig a dán munkások. A dán munkáltatók testülete már az elmúlt év elején készült a munkások életlehetőségének a csorbitására. A dániai munkaviszonyokat már csak egy évre hosszabbították meg és az 1924 őszén megtartott munkáltatókongresszuson olyan határozatot hoztak, amely utasítja a munkáltatószövetség tagjait arra, hogy a kollektív szerződéseket 1925 május elsejére mondja fel. 76.000 munkást érintő kollektív szerződés azonban már ez év február 1-én lejárt és a munkáltatók a tárgyalások felvételét halasztgatták.

Végre megkezdődött a tárgyalás és ekkor a munkáltatók a drágulás dacára 10% os bérredukciót követeltek, hogy így provokálják a munkások munkabeszüntetését. Február közepén azután beavatkoztak a bérviszályba az állami béregyeztető hivatalnokok is; a munkáltatók azonban nem engedtek, aminek következtében egyes szakmák sztrájkba léptek. Ennek a következménye volt a vas- és fémiparban dolgozók kizárása. A cipész-, textil- és faipari munkások ügyében az állami béregyeztető hozott határozatot, a munkások ezt a határozatot elfogadták, a munkáltatók testülete azonban elutasította. Ezek a szakmák a határozatot érvényesítése érdekében proklamálták a sztrájkot. Erre

a munkaadók március 28-án 40.000 munkást zártak ki, akikkel most már 82.000 munkás volt az utcán. Az állami béregyeztetők tovább folytatták egyeztetőmunkájukat és március hó 29-én a két vezetőttestületnek sikerült olyan megállapodást létesíteni, amely szerint az egyik oldalon visszavonják a sztrájkot, a másik oldalon pedig a foganatosított kizárást. Ez a békéltetőhatározat az érdekelt szervezetek döntése elé került. A megállapodást ekkor a vasipari gyári munkások és szakmunkások azonban nem fogadták el. Az elutasítás oka: hogy ezek a munkások nem jutottak bérjavításhoz, míg a többi szakmák 3-5% os bérjavítást értek el.

Ennek a következményeként a munkáltatók testülete április 20-án foganatosította a kizárásokat és most 100.000 munkás került ki az

utcarára, vagyis a szakszervezeti tagok 50%-a van kizárva.

A dániai szakszervezetek a Nemzetközi Szakszervezeti Szövetség útján közlik, hogy ezt a rájuk kényszerített harcot végigküzdi, de szükségét látják, hogy a világ valamennyi munkásszervezeteinek a szolidaritását kérjék és ezt annál is inkább várják, mert a dániai munkások minden alkalommal az elsők között voltak akkor, amikor más országok munkásainak a küzdelme segítségére szorult.

A Nemzetközi Szakszervezeti Szövetség külön felhívja a kötelékébe tartozó szervezeteket, ügyeljenek arra, hogy a dán munkások harcának tartama alatt senki Dániába ne utazzon és minden ország szervezett munkássága erkölcsi támogatásán fölül anyagilag is támogassa ezt a küzdelmet.

Felhívás a romániai üvegesmunkásokhoz

a június 28-án és 29-én tartandó konferencia ügyében

A dolgozó üvegesmunkások megélhetési viszonyai nap-nap után sulyosabbá válnak.

A termelési viszonyok ellentétei mindjobban kezdenek kibontakozni az üvegeiparban. A mindennapi megélhetési viszonyok nehéz gondjai egyrésztől, másrésztől az üvegbárók lelketlen kizsákmányolási politikájára, akik az üvegmunkás izzadságából aranyat préselnek, kényszerítenek bennünket a konferencia megtartására.

A munka és az üvegeipari tőke között soha sem voltak olyan sulyos ellentétek, mint ma. Kollektív szerződéseinket felrugják az üvegbárók, a munkásfizetéseket emelés helyett leépíteni igyekeznek. Mindazokat a jogokat, amelyekért már a munkások dusan meghozták az áldozatokat, egy csapásra el akarják törölni és ehelyett az évtizedekkel ezelőtti elavult rendszert akarják bevezetni, mert szerintük ez üdvös és jó.

Közös érdekeinknek a közös megvédéséről van szó, mert ahogy az üvegeskapitalisták megtudták alkotni a közös blokkot munkásaik kizsákmányolására való tekintettel, miért ne tudnánk mi is közösen megcsinálni és kiépíteni azt a frontot, ahonnan minden eshetőségre felkészülve védekezni fogunk tudni.

Az üvegesmunkások tanujelét kell adják élni akarásuknak és ez az élni akarás abban kell megnyilvánuljon, hogy nem szabad egyetlen üvegyár delegátusának sem hiányoznia erről a konferenciáról, akár szervezett, akár nem.

Június 28-án és 29-én

üvegeskonferenciát

tartunk a következő napirendi pontokkal:

1. Az üvegesmunkások gazdasági helyzetének az ismertetése.
2. A delegátusok jelentése.
3. Az egységes kollektív szerződés és tarifák kidolgozása.
4. A munkások szakszervezeti vagy szövetségi közvetítésének a kérdése.
5. A szervezeten üvegyárak megszervezésének kérdése.
6. Indítványok és interpellációk.

Hivatalos közlemények

Uj befizetőhelyek. A központi vezetőség Temesváron és Nagyszebenben befizetőhelyeket alakított, megkönnyítve ezzel a szövetségünkhöz tartozó szaktársaink helyzetét. Temesvári befizetőhely: Piața Oituz No. 11., Magyar Lajos. Nagyszebenben Str. Gusteritá No. 15., Popescu Iuon. Mindazon szaktársak, akik e két város valamelyikébe utaznak, utassegélyük, tagjárulékaik rendezése ügyében forduljanak a fentnevezett megbízott szaktársainkhoz.

Központi vezetőség.

Figyelmeztetés! A lupéni csoport vezetősége a következőkre figyelmezteti tagjait:

1. Minden tag, aki valamely panasszal fordul a csoport vezetőségéhez, igazolás végett a tagsági könyvet hozza magával. A nem igazolt tagok, valamint a hátralékos tagok panaszai nem lesznek figyelembe véve.

2. Fölkéretnek mindazon tagok, akik a múlt évben könyveket vettek ki, hogy haladéktalanul szolgáltatassák vissza, mert ellenesetben kártérítést követelünk.

Minden delegátus hozza magával a kollektív szerződést és a tarifákat, ez szükséges azért, hogy összeállithassuk az új tervezetet.

Ezenkívül a delegátusok a következő statisztikával legyenek ellátva:

Hány munkás dolgozik abban a gyárban, ahonnan a kiküldött jött? Ebből mennyi a férfi, a nő és a fiatal munkások száma? Mennyi a szervezett munkások és munkásnők száma? Mennyi a szervezeten munkások és munkásnők száma?

A csoportok vezetőségei felkéretnek, hogy azokon a helyeken, ahol üvegescsoport nincs, nevezetesen Mediaș, Beliu, Putna, Negulești, Ploesti, lépjenek érintkezésbe az üvegyárak munkásaival, hogy a konferencián ők is képviseltesék magukat. Továbbá kérjük a legrövidebb időn belül bejelenteni a delegátusok neveit.

A mai idők nehézségeit minden üvegesmunkás érzi és erre való tekintettel dolgozni kell mindenkinek abban az irányban, hogy ez a konferencia jól sikerüljön, eredménye legyen és sikert arasson.

Az avrigi üvegesmunkások kollektív szerződésének tárgyalásai

Folyó évi május 26-án folytak le a munkások és munkaadó között a nagyszebeni munkügyi inspektorátus jelenlétében a kollektív szerződés tárgyalásai. A munkaadó merev álláspontja következtében a tárgyalások meghiusultak, ennek dacára a munkások egy újabb tárgyalás kitűzését kérték a munkügyi inspektorátustól, amelyen részt vesz a központi kiküldött is.

A munkásság ezáltal is megmutatta békés szándékát, azonban ha a munkaadó mindenáron harcba fogja őket kényszeríteni, úgy nem fognak megijedni a harc eszközeinek az igénybevételéről sem. A munkaadó urnak is be kell látnia, hogy a folyton növekvő drágasággal szemben a munkásfizetéseket is ugyanilyen arányban fel kell emelni, mert csak így menthető meg az a munkaerő, amelyre a munkaadó urnak feltétlenül szüksége van.

ÉRTESÍTÉS!

A csoportvezetőségeket, levelezőket, csoportpénztárosokat és mindazokat, akik valami postai küldeményt küldenek, értesítjük, hogy a Szövetség központi titkársága május 1-én saját házába költözött: Calea Victoriei (Magyar-u.) 59. szám. Tehát ezután minden postai küldemény ide címzendő

Felelős szerkesztő: Bartalis Sándor.

Kiadó: A Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Szövetsége

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Cluj-Kolozsvár, Calea Victoriei 59. (volt Magyar-utca).

Gutenberg-könyvnyomda Cluj